

允言老師合成文本

允言老師 ê 論文「台語變調系統實作研究」有用著 17 段文本，

希望這 17 段錄音稿 ē-tàng 來當做台語界論文實驗 ê 標準，

需要照原作者 ê 文稿 kah 允言老師 ê 本調標記。

- 有羅馬字 ê 就是 beh 唸 ê 文稿。
- — # 代表前一字唸本調

0612-8 段觀察文本

1.

「恁 kiám 無講，猶有四 gèh-jit, tsiū 收割的時到嘛？我共恁講，擲目看園已經熟，通割啦。」

“Lín kiám bô kóng, iáu ū sì gèh-jit, tsiū siu-kuah ê sî kàu--mah? Guá kā lín kóng, giáh-bák khuànn hng í-king sik, thang kuah--lah.”

2.

我若問遐的兄弟講。「恁有想欲閣轉來西部 ah-bô？」佢講：「想是 uē 想，總是後山塗真黏，」意思是行袂開跤，因為好趁食，呔有影後山的塗有黏咧？

Guá nā m̄ng hia ê hiann-tī kóng, “Lín ū siūnn-beh koh tng-lâi sai-pōo ah-bô?” In kóng, “Siūnn sī uē siūnn, tsóng--sī āu-suann thôo tsin liâm,” ì-sù sī kiánn buē khui-kha, in-uī hó thàn-tsiáh, thài ū-iánn āu-suann ê thôo ū liâm—leh?

東部傳道見聞記，陳降祥著，1961

Tang-pōo Thuân-tō Kiàn-bûn-kì, Tân Kàng-siông tù, it kiú liók it

ah-bô (抑無, ah 唸再變調，口語調第 1 調)

uē (會，北部倚泉腔)

3.

到彼 ē-àm, oo-àm-mî 逼倚，四圍攏安靜的時，Má-lī 的心就漸漸感覺孤單不安、驚惶。因為伊攏毋捌一个佇這款暗𦵇的所在過暝。所以 Má-lī 只有抱狗仔佇伊的身邊毋敢睏，來咧張持。

Kàu hit ē-àm, oo-àm-mî pik-uá, sì-uî lóng an-tsīng ê sî, Má-lī ê sim tsiū tsiām-tsiām kám-kak koo-tuann put-an, kiann-hiānn. In-uī i lóng m̄-bat tsit ê tī tsit-khuán àm-sàm ê sóo-tsāi kè-mê. Sóo-í Má-lī tsí-ū phō káu-á tī i ê sin-pinn m̄-kánn khùn, lâi teh tiunn-tī.

4.

Má-lī 有時著 īng 雙手來掩伊的目矙，有時窒密伊的耳空，驚了看著 sím-mih, 聽著 sím-mih。實在 Má-lī suè-suè 的心攏無法度通擔當這種的驚惶。

Má-lī ū-sî tiòh īng siang-tshiú lâi am i ê bák-tsiu, ū-sî that-bát i ê hī-khang, kiann-liáu khuànn-tiòh sím-mih, thiann-tiòh sím-mih. Sít-tsāi Má-lī suè-suè ê sim lóng bô huat-tōo thang tam-tng tsit-tsióng ê kiann-hiānn.

草堆頂的眠夢——兒童宗教故事，黃懷恩著，1955

Tsháu-tui-tíng ê Bîn-bāng — Jī-tōng Tsong-kàu Kòo-sū, Ng Huài-un tù, it kiú ngóo ngóo

5.

有一日我佇 kue-lōo teh 行有拄著一个細漢囡仔兇兇走竄 kè 去。彼時落雪拄仔 tsînn、kue-lōo 漚漚。彼个囡仔無 suè-jī, teh 走的時跤著觸跋倒。Ū tsit-jit guá tī kue-lōo teh kiânn ū tú-tiòh tsit ê suè-hàn gín-á hiong-hiong tsáu tshuàn kè--khì. Hit sî lòh-seh tú-á tsînn, kue-lōo tshî-tshî. Hit ê gín-á bô suè-jī, teh tsáu ê sî kha tiòh-tak puàh-tó.

---台日大辭典(台文譯本)---

tsînn [晴] 好天氣。

6.

Kè 幾日閣得著機會通結謙遜、溫柔的 ké-tsí, 就是我的查某囡的頭家娘閣來 guán 兜 bāi--伊(隨前變調)。我想我著共伊 hē 前日所講的毋著, 總是我真毋愛, iáu-kú 我 lōo-bé 共伊 hē。頭家娘 khuànn-kinn 我 án-ni, 不止奇怪, 看伊的款式親像知伊也有毋著。欲去的時共我講: 「你的查某囡若欲請 tuà teh 過一禮拜也通。」

Kè kuí jít koh tit-tiòh ki-huē thang kiat khiam-sùn, un-jiû ê ké-tsí, tsiū-sī guá ê tsa-bóo-kiánn ê thâu-ke-niû koh lâi guán tau bāi--i. Guá siūnn guá tiòh kā i hē tsing-jit sóo kóng ê m̄ tiòh, tsóng--sī guá tsin m̄-ài, iáu-kú guá lōo-bé kā i hē. Thâu-ke-niû khuànn-kinn guá án-ni, put-tsí kī-kuài, khuànn i ê khuán-sit tshin-tshiūnn tsai i iā ū m̄-tiòh. Beh khì ê sî kā guá kóng, “Lí ê tsa-bóo-kiánn nā beh tshiánn tuà teh kè tsit lé-pài iā thang.”

新聞的雜錄, 1913

Sin-bûn ê Tsáp-liók, it kiú it sam

---台日大辭典(台文譯本)---

bāi [覓] (1) 探訪。 (2) 走 chhōe。 (3) 附 tī 動詞後表示試意。

lōo-bé [路尾] (1) 路 ê 尾端。 (2) 結局, 最後。

伊(隨前變調)

hē(會)

7.

外國人呵咾咱的台灣秀麗；有影，老實無 tshò-gōo。咱台灣的山極雄壯、極有變化，閣再是極蒼翠、極醒目。時常有銀色的雲，在遐的青 ling-ling 的山尖的中間 teh 滾 teh 夯。所以坐船對海中央遠遠看，的確是非常嬌。毋若 án-ni，就是對近近看，台灣頭到尾不論佗落一所在，樹木不時青翠、花草不時豔盛；有奇巧的尾蝶佇彼中間 teh 舞、好聲的蟲豸鳥隻 teh 啼 teh 唱，宛然是一个大公園。

Guā-kok-lâng o-ló lán ê Tâi-uân siù-lê; ū-iánn, láu-sit bô tshò-gōo. Lán Tâi-uân ê suann kik hiông-tsòng, kik ū piàn-huà, koh-tsài sī kik tshong-tshuì, kik tshénn-bák, sī-siông ū gîn-sik ê hūn, tsāi hia-ê tshenn-ling-ling ê suann-tsiam ê tiong-kan teh kún teh giâ. Sôo-í tsē-tsûn tuì hái tiong-ng hñg-hñg khuànn, tik-khak sī hui-siông suí. M̄-nā án-ni, tsiū-sī tuì kīn-kīn khuànn, Tâi-uân thâu kàu bué put-lūn tó-lòh tsit sóo-tsāi, tshiū-bák put-sī tshenn-tshuì, hue-tsháu put-sī iām-sīng; ū kī-khá ê bué-iáh tī hit tiong-kan teh bú, hó-siann ê thāng-thuā tsiáu-tsiah teh thī teh tshiunn, uán-jiân sī tsit ê tuā kong-hñg.

---台日大辭典(台文譯本)---

tó-lòh[何落] 何處，何方。

8.

親像 án-ni 來講，在咱台灣近近一霎仔久的工夫，愛山 tsiū 有山、愛海 tsiū 有海；欲熱 tsiū 有熱、寒 tsiū 有寒。所以通講台灣是一个小東洋。咱台灣有這款天然的好景、好氣候，將來若是閣 ìng-sim ke 人的工夫大大來整頓，的確會成做東洋的大公園，予東洋的人集倚來享福安樂。

Tshin-tshiūnn án-ni lâi kóng, tsài lán Tâi-uân kīn-kīn tsit-tiap-á-kú ê kang-hu, ài suann tsiū ū suann, ài hái tsiū ū hái, beh juáh tsiū ū juáh, kuānn tsiū ū kuānn. Sóo-í thang kóng Tâi-uân sī tsit ê sió Tang-iūnn. Lán Tâi-uân ū tsit-khuán thian-jiân ê hó-kíng, hó khi-hāu, tsiong-lâi nā-sī koh ìng-sim ke lâng ê kang-hu tuā-tuā lâi tsíng-tùn, tik-khak ē tsiānn-tsò Tang-iūnn ê tuā kong-hîg, hōo Tang-iūnn ê lâng tsíp-uá lâi hióng-hok an-lòk.

十項管見，蔡培火著，1924

Tsáp Hāng Kuán-kiàn, Tshuà Puê-hué tù, it kiú jī sù

0705-9 段試驗文本

1.

論寫白話字較贏寫中國字，tsiū 是 kuē 寫，閣逐字有字通寫，因為中國字不止僂寫，淺學的人 buē-hiáu-tit 寫較深的字，抑攏 buē-hiáu-tit 寫 phue；設使有時寫批，其中常 īng 土字，攏無 kué-seh，予看 phue 的人 buē (袂)明伊的意思，tsiū uē tshò-gōo，若是博學的人寫批，較常是用深的字眼，予人看了攏 buē-hiáu-tit，毋值著寫白話字的批，逐句分明攏 buē tshò-gōo，抑是 kuē 寫，人若學寫，檢采 tsit-géh-jit，檢采幾若 géh-jit，不論 ta-poo-lâng，婦人人，以及囡仔，攏總 uē-hiáu-tit 寫批，閣所寫逐句分明，予看 phue 的人一盡 uē-hiáu-tit 伊的事，免致錯誤。

Lūn siá pèh-uē-jī khah-iānn siá Tiong-kok-jī, tsiū-sī kuē siá, koh tak-jī ū jī thang siá, in-uī Tiong-kok-jī put-tsí oh siá, tshián-hák ê lâng buē-hiáu-tit siá khah tshim ê jī, iáh lóng buē-hiáu-tit siá phue; siat-sú ū-sī siá phue, kī-tiong siōng-īng thóo-jī, lóng bô kué-seh, hōo khuànn phue ê lâng buē bīng i ê ì-sù, tsiū uē tshò-gōo, nā-sī phok-hák ê lâng siá-phue, khah siōng sī īng tshim ê jī-gán, hōo lâng khuànn-liáu lóng buē-hiáu-tit, m̄ tāt-tiòh siá pèh-uē-jī ê phue, tak-kù hun-bīng lóng buē tshò-gōo, iáh-sī kuē siá, lâng nā òh siá, kiám-tshái tsit-géh-jit, kiám-tshái kuí-nā géh-jit, put-lūn ta-poo-lâng, hū-jîn-lâng, í-kip gín-á, lóng-tsóng uē-hiáu-tit siá phue, koh sóo-siá tak-kù hun-bīng, hōo khuànn phue ê lâng it-tsīn uē hiáu-tit i ê sū, bián-tì tshò-gōo .

論白話字 ê 利益，葉漢章牧師著，1885

Lūn Pèh-uē-jī ê Lī-ik, Iáp Hàn-tsiong Bók-su tù, 1885

--- 台日大辭典(台文譯本)---

kuē [快] (1) 姓。 (2) 容易。

kué-seh [解說] 說明；解釋。

tsiū uē tshò-gōo (就會錯誤)

2.

我照我愚戇的意見，將白話字 kap 孔子字 sann-pí 來論，毋是嫌孔子字無路用；不過講白話字較快捌，予人較緊進步；毋免到久久定定予字縛 teh。又閣合佇男婦老幼，貧賤富貴逐等的人攏讀會起。按呢 kiám 毋是不止大路用？

Guá tsiàu guá gû-gông ê ì-kiàn, tsiong pêh-uê-jī kap Khóng-tsú-jī sann-pí lâi-lûn, m̄-sī hiâm Khóng-tsú-jī bô lōo-īng; put-kò kóng pêh-uê-jī khah khuài bat, hōo lāng khah-kín tsìn-pōo ; m̄-bián kàu kú-kú tiānn-tiānn hōo jī pāk-teh . Iū koh hāp tī lâm-hū ló-iù, pîn-tsiān hù-kuì tàk-tíng ê lāng lóng thak ē khí. Án-ni kiám m̄-sī put-tsí tuā lōo-īng?

白話字 ê 利益，劉茂清著，1886

Pêh-uê-jī ê Lī-ik, Lâu Bôo-tshing tù, 1886

sann-pí(相比)

3.

近來佇滿州攏無啥物聽見交戰的消息。總是 8 月 30 號佇華太島西片岸，有一所在號做芝加溝遐有大交戰。日俄相剗五點鐘久。俄死的有百三名，日死傷 7 个。日有得著俄的軍裝不止濟。了後華太島攏安靜。

Kīn-lâi tī Buán-tsiu lóng bô sím-míh thiann-kinn kau-tsiàn ê siau-sit. Tsóng--sī 8 guéh 30 hō tī Huâ-thài-tó sai-pîng-huānn, ū tsit sóo-tsāi hō-tsò Tsi-ka-kau hia ū tuā kau-tsiàn. Jit-Ōng sio-thāi gōo tiám-tsing kú. Ōng sí-ê ū 130 miâ, Jit sí-siong 7-ê. Jit ū tit-tiōh Ōng ê kun-tsong put-tsí tsē. Liáu-āu Huâ-thài-tó lóng an-tsīng.

4.

佇東京濟濟人 teh 議論個城 nih 有遐爾大擾亂較大面是因為 kóng-tshat 濫糝拔刀去剗人。所以 teh tsham-siāng 然後檢采毋准警察繕刀，干焦予個繕槌仔親像西國警察的樣。佇 11 號，日上等的戰艦號做三立，忽然發火佇佐世保的港內。別的戰船派水兵來鬥拍火，m̄-kú 三立的火藥庫有發火，船 tsiū 黏牢佇海底。死傷的兵真濟，也揣攏無 sin-si 的有 600 名。Iáu-

buē 知起火 ê in-tuann 。

Tī Tang-kiann tsē-tsē lāng teh gī-lūn in siānn-nīh ū hiah-nī tuā jiáu-luān khah tuā-bīn sī in-uī kóng-tshat lām-sám puīh-to khi thāi lāng. Sóo-í teh tsham-siāng jiān-āu kiám-tshái m̄-tsún kóng-tshat hā to, kan-ta hōo in hā thuī-á tshin-tshiūnn se-kok kóng-tshat ê iūnn. Tī 11 hō, Jīt siōng-tíng ê tsiàn-lām hō-tsò Sam-líp, hut-jiān huat-hué tī Tsò-sè-pó ê káng-lāi. Pát ê tsiàn-tsūn phài tsuí-ping lái tàu phah hué, m̄-kú Sam-líp ê hué-iōh-khòo ū huat hué, tsūn tsiū liām-tiāu tī hái-té. Sí-siong ê ping tsin-tsē, iā tshuē lóng bô sin-si--ê ū 600 miā. Iáu-buē tsai khí-hué ê in-tuann.

交戰 ê 消息，臺南府城教會報編輯室著，1905

Kau-tsiàn ê Siau-sit, Tâi-lâm Hú-siānn Kàu-huē-pò Pian-tsīp-sik tù, 1905

5.

我一時 ka-kī 感覺十分的歹勢。心肝鼓撲撲惱，面 tsiū 發烘，大概 kánn 有紅紅。Nā-sī 伊顛倒是真大方 hāi-tsāi。我一時雖然是真歹勢，m̄-kú 一見對這個女性若準佇 sím-mih 所在捌看伊的面，而且是真熟，宛如早捌 sann-bat (相捌)的款式。Nā-sī 這時較想都想不出伊的名。

Guá tsit-sī ka-kī kám-kak tsáp-hun ê pháinn-sè. Sim kuann-kóo phók-phók-tshíng, bīn tsiū huat-hōng, tãi-khai kánn ū âng-âng. Nā-sī i tian-tò sī tsin tãi-hong hāi-tsāi. Guá tsit-sī sui-jiān sī tsin pháinn-sè, m̄-kú it-kiàn tuì tsit ê lú-sìng ná-tsún tī sím-mih sóo-tsāi bat khuànn i ê bīn, jī-tshiánn sī tsin sīk, uán-jū tsá bat sann-bat ê khuán-sit. Nā-sī tsit-sī khah siūnn to siūnn put-tshut i ê miā.

--- 台日大辭典(台文譯本)---

hāi-tsāi [亥在] 老神在在，自在。

Nā-sī [但是] 獨獨，干但。

6.

隔幾若日攏無接著回 phue, 心真著急, 時時等候。忽然佇一个 mńg-poo pàng 課後有郵差提一張 phue 來。看彼个批囊就知是一个女性寄的批。我直覺是妙寄的。接--來 tsiū 走去一位肅靜的所在來開。果然是, 真歡喜共伊讀。內容寫 án-ni。

Keh kuí-nā-jít lóng bô tsiap tiòh huê phue, sim tsin tiòh-kip, sî-sî tán-hâu. Hut-jian tī tsit ê mńg-poo pàng-khò āu ū iû-tshai thèh tsit-tiunn phue lâi. Khuànn hit ê phue-lông tsiū tsai sī tsit ê lú-sìng kià ê phue. Guá tít-kak sī Biâu kià--ê. Tsiap--lâi tsiū tsáu-khì tsit-uī siok-tsing ê sóo-tsāi lâi khui. Kó-jian sī, tsin huann-hí kâ i thák. Lâi-iông siá án-ni.

疼你贏過通世間, 賴仁聲著, 1955

Thiànn Lí Iānn Kè Thong Sè-kan, Luā Jîn-sing tù, 1955

mńg-poo (晚晡)

7.

「我只是綴你 teh 看。」查某囡仔越頭過來, 用一个真天真閣浪漫的笑容共應, 「嘛毋知影你為啥物佇遐咧吐大氣。」

"Guá tsí-sī tuè lí teh khuànn." Tsa-bóo gín-á uat-thâu--kuè-lâi, iông tsit ê tsin thian-tsin koh lōng-bân ê tshiò-iông kâ ìn, "Mā m̄ tsai-iánn lí uī siánn-mih tī hia leh thóo tuā-khui."

8.

「你看彼个燈塔。討海的人會當倚靠燈塔來揣著靠岸的漁港。少年的時, 嘛想欲親像 tshan-tshiūnn 來奉獻 ka-kī。總是, 這陣 ka-kī 煞 bê-sit 佇烏烏暗暗的海中央。」

"Lí khuànn hit ê ting-thah. Thó-hái ê lāng ē-tàng uá-khò ting-thah lâi tshuê tiòh khò-huānn ê hî-káng. Siàu-liân ê sî, mā siūnn beh tshan-tshiūnn ting-thah lâi hōng-hiàn ka-kī. Tsóng-sī, tsit-tsūn ka-kī suah bê-sit tī oo-oo-àm-àm ê hái tiong-ng."

9.

「阮庄跤囡仔較毋捌，老師 án-ne 共 gún 鼓勵過，後擺我 tiō 知影作文愛按怎寫矣！後來去小雞籠仔讀初中，老師出一个'風颭天'的題目予阮寫。彼年 9 月拄仔透風颭，一時溪水漲懸煞做大水。水淹甲欲到眠床頂。你厝 nih 若淹過水，可能就知影，彼 ká-ná 世界大亂咧。雞仔，鴨仔趕去眠床頂無打緊，連田螺，水雞，水蛇都趕入來。彼時，阮老爸拄好佇外口作穡無轉來。我就將阮兄弟姊妹按怎佇驚惶中仝心合力，袂輸抵抗共匪仔拍過來這幕寫落來，閣加上結尾上精彩這段。」

"Gún tsng-kha gín-á khah m̄-bat, lāu-su án-ne kā gún kóo-lē--kuè, āu-pái guá tiō tsai-iánn tsok-bûn ài án-tsuánn siá--ah! Āu--lâi khi Sió-ke-lang-á thak tshoo-tiong, lāu-su tshut tsit ê 'Hong-thai-thinn' ê tê-bók hōo gún siá. Hit nî 9 guéh tú-á thau hong-thai, tsit-sî khe-tsuí tiunn kuan suah tsò tuā-tsuí. Tsuí im kah beh kàu bîn-tshêng tít. Lí tshù-nih nā im kuè tsuí, khó-lîng tiō tsai-iánn, he ká-ná sè-kài tuā-luân--leh. Ke-á, ah-á kuánn khi bîn-tshêng tít bô tánn-kín, liân tshân-lê, tsuí-ke, tsuí-tsuâ to sô--líp-lâi. Hit-sî, gún lāu-pē tú-hó tī guā-kháu tsoh-sit bô tít-lâi. Guá tiō tsiong gún hiann-tī tsí-muē án-tsuánn tī kiann-hiann tiong kâng-sim hâp-lik, bē-su té-khòng kiōng-huì-á phah kuè-lâi tsit bōo siá--lòh-lâi, koh ka-siōng kiát-bué siōng tsing-tshái tsit tuānn."

愛你 kap 愛伊平仔濟，盧誕春著，1997

Ài Lí Kap Ài I Pînn-á Tsē, Lôo Tàn-tshun tù, 1997

甲: 再變調